

(WINTER-) STOOTVOGEL-TELLING

Doel

Door middel van een gerichte telling hopen we inzicht te krijgen over de grootte van de stootvogelpopulatie in Limburg. Door deze telling ieder jaar te herhalen hopen we een vergelijking te kunnen maken tussen de verschillende jaren en tevens verschuivingen in soorten, aantallen, voedselgebieden e.d. vast te stellen.

Middel

Om deze grootheden te onderzoeken is een telling gepland over twee periodes in de winter: 1) een periode van 10 dagen omstreeks Kerstmis en Nieuwjaar en 2) een kortere periode rond het eerste weekend van februari.

In controlegebieden ter grootte van 1 à 2 Atlasblokken zal vanaf december tot maart frekwenter (bijvoorbeeld maandelijks) geteld worden. Dit om een indruk te krijgen van de afwijkingen die kunnen optreden door slechts tweemaal te tellen in het winterseizoen.

Methode

Omdat het tellen in besloten gebieden (zoals bossen) een speciale techniek en zeer veel waarnemers vereist, waarbij men dan meestal nog niet alle vogels te zien krijgt, wordt er alleen in open gebieden geteld. De waargenomen stootvogels worden op een topografische kaart (schaal 1: 25000 of 1: 50000) ingetekend. Tevens wordt geprobeerd het geslacht en/of de leeftijd van de vogels vast te stellen. Van vogels met bijzondere kenmerken (bijvoorbeeld buizerden met opvallende tekening) wordt een beschrijving gemaakt om vast te stellen of deze vogel dit gebied als vast overwinteringsgebied heeft.

Koördinatie

Dit gebeurt voorlopig door Gerard Peters, Magda-

lenastraat 1, 6109 RC Ohé en Laak; telefoon 04755 – 639.

Literatuur

Visser, D., (1976): De wintertellingen van stootvogels in het Rijk van Nijmegen, De Mourik, 2:4, 23–27.

van Os, B.L.J., (1977): Wintertelling van stootvogels in Drenthe in 1976, Het Vogeljaar, 25:4, 176–179.

Werkgroep Avifauna Drenthe, Handleiding voor het onderzoek van niet-broedvogels in Drenthe, 1976.

Wintertelling van stootvogels, 1977.

ONDERZOEK GROTE GELE KWIKSTAART EN IJSVOGEL

Het onderzoek werd in 1974 begonnen door R. Kwak te Winterswijk. In de navolgende jaren probeerde hij het onderzoek zoveel mogelijk landelijk voort te zetten, hierbij bijgestaan door P. Meininger (coördinator West-Nederland) en T. Heinen (coördinator Zuid-Nederland).

Aanvankelijk was het onderzoek hoofdzakelijk gericht op een inventarisatie van het bestand van beide soorten, hetgeen aan de hand van enquête-formulieren geschiedde.

Inmiddels is het bestand van de Grote Gele Kwikstaart nagenoeg bekend, hoewel alle gegevens van harte welkom blijven.

Met betrekking tot de IJsvogel is precieze kennis van het bestand wat moeilijker te realiseren, daar de soort verspreider voorkomt dan de Grote Gele Kwikstaart, en aan meer aantalsfluctuaties, onder andere als gevolg van strenge winters, onderhevig is.

Naast het verder completeren van dit bestandsinzicht beoogt het onderzoek onder andere:

- de grootte en verspreiding van het bestand te controleren over meerdere jaren.

- de relatie tussen voorkomen en omgeving te bestuderen (aanwezigheid en zuiverheidsgehalte van water, begroëing nabij de nestplaats, fourageerplaatsen enz.).
- nestgelegenheid te creëren (voor de IJsvogel kunsthollen, voor de Grote Gele Kwikstaart nestkasten.).
- het broedgedrag en jaarritme te bestuderen.
- door middel van wintertellingen een inzicht te krijgen in het al dan niet overwinteren van beide soorten.
- door middel van trektellingen een inzicht te krijgen in aspecten die samenhangen met de trek: wanneer vindt deze plaats en in welke aantallen? Treedt ergens stuwings op, en zo ja, waar? Wat is de trekrichting enz. (dit geldt hoofdzakelijk voor de Grote Gele Kwikstaart).

Centraal bij dit alles staat de bescherming van deze kwetsbare soorten; de onderzoekers willen dan ook gezinszins het zoeken naar nesten tijdens de broedtijd stimuleren. Bovendien willen zij iedere vorm van ongewenste belangstelling vermijden door precieze broedplaatsen niet te publiceren.

Iedereen die gegevens van na 1960 van één of beide soorten bezit, of van plan is mee te werken aan het onderzoek, wordt verzocht contact op te nemen met één der coördinatoren.

Via de al eerder genoemde enquête-formulieren zijn gegevens betrekking hebbende op de broedtijd door te geven; gegevens die betrekking hebben op waarnemingen in andere seizoenen, kunnen rechtstreeks worden doorgegeven, liefst met zoveel mogelijk documentatie (gemeente en precieze plaats van waarneming, aantal, datum, bij trekgegevens bovendien liefst ook tijdstip, vliegrichting, vlieghoogte, eventueel gezelschap, weersomstandigheden enz.).

Bewerkers: IJsvogel:

P. Meininger, Grevelingenstraat 53, Middelburg (gegevens uit Utrecht, Zeeland, N. en Z.-Holland);

T. Heinen, J. Sluijtersweg 26, Eindhoven (overige gebieden).

Grote Gele Kwikstaart:

R. Kwak, Van Spaenstraat 16, Nijmegen (alle gebieden);

F. Hustings, Sweelinckstraat 14, Heerlen (coördinator Limburg).

ONDERZOEK GRAUWE GORS

Dit onderzoek, dat landelijk is opgezet door R. Meyer uit Sliedrecht, heeft tot doel gegevens rechtstreeks uit "het veld" te verzamelen om zo een beter beeld van de status en gedrag van de Grauwe gors in Nederland te krijgen. Voor Limburg wordt dit onderzoek gekoördineerd door W. Vergoossen en G. Peters, die deze gegevens uitwisselen met R. Meyer.

In eerste instantie zijn wij geïnteresseerd in de verspreiding van de Grauwe gors in Limburg; waar komt deze soort voor en in welke aantallen? Ook gegevens over waar de soort niet voorkomt zijn belangrijk!

In een verder stadium van het onderzoek willen we de aandacht richten op de biotopen waar de Grauwe gors voorkomt en welke andere soorten er in deze biotopen voorkomen. Verder wordt er nog aandacht besteed aan:

- de territoria: hoe groot, aankomst ♂♂ en ♀♀, zang, gedrag, balts, e.d.
- gegevens over het broeden: hoeveel ♀♀ bij één ♂, nest, aantal jongen
- voedselkeuze
- wintergegevens